

No 46 (2020)

P.8

The scientific heritage

(Budapest, Hungary)

The journal is registered and published in Hungary.

The journal publishes scientific studies, reports and reports about achievements in different scientific fields. Journal is published in English, Hungarian, Polish, Russian, Ukrainian, German and French.

Articles are accepted each month. Frequency: 12 issues per year.

Format - A4

ISSN 9215 — 0365

All articles are reviewed

Free access to the electronic version of journal

Edition of journal does not carry responsibility for the materials published in a journal. Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws

Chief editor: Biro Krisztian

Managing editor: Khavash Bernat

- Gridchina Olga - Ph.D., Head of the Department of Industrial Management and Logistics (Moscow, Russian Federation)
- Singula Aleksandra - Professor, Department of Organization and Management at the University of Zagreb (Zagreb, Croatia)
- Bogdanov Dmitrij - Ph.D., candidate of pedagogical sciences, managing the laboratory (Kiev, Ukraine)
- Chukurov Valeriy - Doctor of Biological Sciences, Head of the Department of Biochemistry of the Faculty of Physics, Mathematics and Natural Sciences (Minsk, Republic of Belarus)
- Torok Dezso - Doctor of Chemistry, professor, Head of the Department of Organic Chemistry (Budapest, Hungary)
- Filipiak Pawel - doctor of political sciences, pro-rector on a management by a property complex and to the public relations (Gdansk, Poland)
- Flater Karl - Doctor of legal sciences, managing the department of theory and history of the state and legal (Koln, Germany)
- Yakushev Vasilij - Candidate of engineering sciences, associate professor of department of higher mathematics (Moscow, Russian Federation)
- Bence Orban - Doctor of sociological sciences, professor of department of philosophy of religion and religious studies (Miskolc, Hungary)
- Feld Ella - Doctor of historical sciences, managing the department of historical informatics, scientific leader of Center of economic history historical faculty (Dresden, Germany)
- Owczarek Zbigniew - Doctor of philological sciences (Warsaw, Poland)
- Shashkov Oleg - Candidate of economic sciences, associate professor of department (St. Petersburg, Russian Federation)

«The scientific heritage»

Editorial board address: Budapest, Kossuth Lajos utca 84,1204

E-mail: public@tsh-journal.com

Web: www.tsh-journal.com

CONTENT

ECONOMICS

<i>Herasymchuk V.</i> MANAGEMENT OF THE PROFIT OF THE AGRARIAN ENTERPRISE IN MODERN CONDITIONS.....	3
<i>Denysiuk V.</i> ELECTING OF TRAVELING SALESMAN PROBLEM CRITERIA.....	14
<i>Slavgorodskaya S., Drachev K.</i> REAL ESTATE COST IN KHABAROVSK.....	19
<i>Kozachenko A.</i> FEATURES OF ACCOUNTING AND AUDITING OF PAYMENT INSTRUMENTS AS MAIN LEVELS OF MANAGING FINANCIAL SECURITY OF ECONOMIC ACTIVITY	21
<i>Kundytskyi O.</i> OWN CAPITAL IN THE SYSTEM OF FINANCING OF POLISH ENTERPRISES OF SMALL AND MEDIUM BUSINESS.....	35
<i>Lobanova Z., Putivets G.</i> TRANSFORMATION PROCESSES IN THE SPHERE OF DIGITALIZATION OF PUBLIC SERVICES.....	40
<i>Lyskova I.</i> THE UNIVERSITY EXTENSION MOVEMENT AS A BEGINNING OF SELF-MANAGEMENT IN RUSSIA	42
<i>Martseniuk O.</i> NON-STATE PENSION INSURANCE IN UKRAINE: THE STATE, PROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT.....	45
<i>Mashevskaya A.</i> MODEL OF BALANCED FORMATION OF WAGE	56
<i>Prylutskiy A.</i> FINANCIAL ASPECTS OF MACROECONOMIC DEVELOPMENT OF THE ECONOMY	69
<i>Ruda O.</i> THE ESSENCE, THE PROBLEMS AND THE MECHANISM OF PROVIDING THE FINANCIAL SECURITY OF THE STATE.....	75
<i>Ovchynnikova O., Rud' V.</i> PROBLEMS AND PROSPECTS OF FOREIGN INVESTMENT IN UKRAINE	83
<i>Stavska U.</i> METHODOLOGY OF COMPETITIVE INNOVATIONS CREATION FOR THE FOOD INDUSTRY ENTERPRISE ...	88
<i>Vodozhdokova Z., Tlekhurai-Berzegova L., Buller E., Hotova I.</i> THE IMPORTANCE OF AN EFFECTIVE ACCOUNTING AND ANALYTICAL SYSTEM AT THE PRESENT STAGE OF DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ORGANIZATIONS	94
<i>Tlekhurai-Berzegova L., Buller E., Vodozhdokova Z., Hotova I.</i> MANAGING THE BUSINESS CAREER OF PERSONNEL AS A KEY DIRECTION OF THE ORGANIZATION'S PERSONNEL POLICY	97
<i>Metelytsia V., Koval N., Tomashuk I.</i> ANALYSIS OF THE BUDGETARY PLANNING ORGANIZATION IN UKRAINE	100
<i>Tregulova N.</i> CLASSICAL CONCEPTS OF CONCEPTS "MOTIVATION" AND "STIMULATION" OF LABOR	110
<i>Fedoryshyna L., Shkol'nyj V.</i> EFFICIENCY OF USE OF FIXED ASSETS OF ENTERPRISE	114
<i>Yurchuk N., Kiporenko S.</i> FINANCING ACTIVITIES OF UKRAINIAN ENTERPRISES THROUGH THE LEASING MECHANISM	128

- модернизации современного общества: новый взгляд (экономические, социальные, философские, политические, правовые общенаучные аспекты): матер. междунар. науч.-практ. конф. / Саратов: Изд-во «Академия управления», 2014. – С. 259-270.
3. Захаров А.Н. Зарубежный опыт мотивации и оплаты труда / А.Н. Захаров // Вестник НГИЭИ. – 2014. – №9. – С. 19-30.
4. Карпов А.В. Психология менеджмента / А.В. Карпов. – М., Гардарики, 2005. – 584 с.
5. Круглова Н.Ю. Стратегический менеджмент / Ю. Круглова, М.И. Круглов. – М.: РДЛ, 2003. – 464 с.
6. Курбанов М.А. Мотивация к труду персонала и повышение эффективности функционирования малых предприятий / М.А. Курбанов, Р.М. Магомедов // Региональные проблемы преобразования экономики. – 2009. – №4. – С. 232-245.
7. Левин К. Динамическая психология: Избранные труды / Под общ. ред. Д.А. Леонтьева и Е.Ю. Патяевой; [сост., пер. с нем. и англ. яз. и науч. ред. Д.А. Леонтьева, Е.Ю. Патяевой]. – М.: Смысл, 2001. – 572 с.
8. Лесняк Е.Н. Взаимосвязь мотивации к труду и экономических интересов / Е.Н. Лесняк // Экономические системы. – 2008. – №2. – С. 26-31.
9. Менеджмент (современный российский менеджмент): учебник / под ред. Ф.М. Русинова и М.Л. Разу – М.: ФБК–ПРЕСС, 1999. – 504 с.
10. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / С.Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2009. – 720 с.
11. Трегулова Н.Г. Анализ условий, влияющих на производительность труда региона (на примере Ростовской области) // Экономика труда. – 2019. – Том 6. - № 1. – doi: 10.18334/et.6.1.39786
12. Шкатулла В.И. Настольная книга менеджера по кадрам / В.И. Шкатулла – М.: ИНФРА-М, 1998. – 527 с.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

Федоришина Л.І.

кандидат історичних наук,

доцент кафедри аналізу та статистики,

Вінницький національний аграрний університет, (м.Вінниця)

Шкільний В.С.

магістр ВНАУ

EFFICIENCY OF USE OF FIXED ASSETS OF ENTERPRISE

Fedoryshyna L.

Candidate of Historical Studies,

Associate Professor, Department of Analysis and Statistics

Vinnitsa National Agrarian University, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3072-4854>

Researcher ID L-5746-2018

Shkol'nyj V.

Master's degree, VNAU

Анотація

Проаналізовані теоретичні основи основних засобів. Розглянуті основні показники, що дозволяють оцінити ефективність використання основних засобів підприємства. А також наведено комплекс заходів щодо підвищення ефективності використання основних засобів організації. Ефективність використання основних засобів було профедено на прикладі СФГ «ЛАН». Розглянуті і показники визначення ефективності основних засобів. Важливою економічною складовою, що забезпечує ефективне функціонування діяльності будь-якого суб'єкта господарювання в будь-якій країні, є основні засоби. Вони є головною позицією всіх фінансових звітів і значно впливають на фінансовий результат діяльності підприємства, тому правильність їх відображення в обліку з урахуванням міжнародного досвіду є необхідною умовою сьогодення.

Abstract

Theoretical bases of fixed assets are analyzed. There is also a set of measures to improve the efficiency of use of fixed assets of the organization. The efficiency of the use of fixed assets was demonstrated on the example of SFG "LAN". The indicators of determining the effectiveness of fixed assets are also considered. An important economic component that ensures the effective functioning of any business entity in any country is fixed assets. They are the mainstay of all financial statements and have a significant impact on the financial performance of the enterprise, so the correctness of their accounting in the light of international experience is a prerequisite for today.

Ключові слова: основні засіб, ефективне використання, активна частина, пасивна частина, своєчасне оновлення.

Keywords: fixed asset, efficient use, active part, passive part, timely updating.

Постановка проблеми. В сучасних умовах інтеграції та наближення еко номічного середовища України до міжнародного невпинно зростає значення прозорості, повної, достовірної, своєчасної та зрозумілої для всіх користувачів фінансової інформації. На сьогоднішній день постає питання перебудови національної системи обліку відповідно до вимог міжнародних стандартів. Впровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку дає змогу підвищити достовірність та зрозумілість фінансової інформації про діяльність підприємства для іноземних інвесторів та кредиторів.

Важливою економічною складовою, що забезпечує ефективне функціонування діяльності будь-якого суб'єкта господарювання в будь-якій країні, є основні засоби. Вони є головною позицією всіх фінансових звітів і значно впливають на фінансовий результат діяльності підприємства, тому правильність їх відображення в обліку з урахуванням міжнародного досвіду є необхідною умовою сьогодні.

Процес виробництва характеризується предметами і засобами праці. Засоби праці складають основу основних засобів. Саме від їх технічного розвитку буде залежати, чи зможе організація випустити рентабельну і конкурентоспроможну продукцію, роботи або послуги, тощо. Саме основних засобів в процесі діяльності утворюють виробничо-технічну базу організації та впливають на виробничий потенціал всього підприємства. Основні засоби - це частина засобів виробництва, цілком бере участь у виробничих циклах, при цьому зберігаючи свою речову форму і переносячи свою вартість частинами у вигляді амортизаційних відрахувань на створюваний продукт. [2]

До складу основних засобів входять велике число засобів праці, і не дивлячись на економічну однорідність, вони відрізняються за складом, терміну використання і призначенням. При цьому, різні засоби виробництва відіграють неоднакову роль. В процесі виробництва найбільшу роль відіграють машини та обладнання, за допомогою яких безпосередньо виготовляється продукція і виконуються роботи (послуги).

Основні засоби - основа матеріально-технічної бази організації, найважливіша складова її майнового капіталу. Ефективність діяльності організації багато в чому залежить від структури, стану та ефективності використання основних засобів.

Метою статті є дослідження ефективності використання основних засобів підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Основні засоби (ОЗ; в радянській та пострадянській економічних школах — основні фонди) — матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва чи поставки товарів, надання послуг, здачі в оренду іншим особам чи для виконання адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких більше одного року, або одного оборотного періоду.

Основні засоби підприємства — це сукупність матеріально-речових цінностей, що діють у натуральній формі протягом тривалого часу як у сфері матеріального виробництва, так і в невиробничій сфері, і вартість яких поступово зменшується у зв'язку з фізичним та моральним зносом.

Основні засоби — матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких перевищує 6000 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 6000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік).[1]

У плановій економіці використовувався термін основні фонди. Основні фонди — це сукупність вироблених суспільною працею матеріально-речових цінностей, що діють протягом тривалого періоду. До основних фондів в соціалістичній економіці відносили будівлі, споруди, передавальні пристрої, машини, обладнання, транспортні засоби, інструменти, виробничий і господарський інвентар, робоча і продуктивна худоба та інші. Основні фонди, що функціують у сфері матеріального виробництва, є виробничими основними фондами; а, які не беруть участь безпосередньо в процесі виробництва, складають невиробничі основні фонди.

Проводячи аналітичну оцінку результатів сучасних досліджень науковців в сфері обґрунтування терміну «основні засоби» вітчизняними, а також зарубіжними фахівцями нами виокремлено досить значну кількість точок зору та різних бачить. Головні бачення науковців нами узагальнено в таблиці 1.

Сучасні тлумачення економічної сутності «основних засобів» в дослідженнях науковців

Науковець	Визначення основних засобів
Бабіч В.	Представляє економічну сутність основних засобів як сукупність наявних засобів праці, що використовуються в сфері матеріального виробництва у незмінній натуральній формі впродовж тривалого часу й переносять свою вартість на заново створений продукт частинами у міру зношення їх
Баранік О.	Описує основні засоби як засоби праці і виробничого і невиробничого призначення.
Бланк І.А.	Доводить у своїх працях, що основні засоби є сукупністю матеріальних активів виражених у формі засобів праці, що приймають участь багаторазово у процесі виробничо-комерційної діяльності а також переносять частинами на продукцію свою вартість
Бойко В.М., Вашків П.Г.	Визначають основні засоби як сукупність засобів праці, що функціонують в сфері матеріального виробництва у незмінній натуральній формі впродовж тривалого терміну й переносять вартість свою частинами на новостворений продукт в міру їх зношення
Бондар О.	Характеризує основні засоби як сукупність матеріальних активів виражених у формі засобів праці, здатних багаторазово приймати участь у процесі виробничо-комерційної діяльності та переносити свою вартість на продукцію частинами.
Борисов А.Б.	Зазначає, що основні засоби –виступають засобами праці як виробничого так і невиробничого призначення. Він вважає, що характерною особливістю основних засобів виступає участь у процесі виробництва продукції тривалий термін, в перебігу багатьох циклів, під час зберігання основних властивостей та їх первинної форми. В такому процесі поступове зношення та їхня вартість переносяться на ту продукцію, яка виготовляється
Бутинець Ф.Ф.	Сформував думку, що основні засоби на підприємстві є тими матеріальними активами, що утримує підприємство із метою використовувати їх в процесі виробництва чи у процесі постачання товарів, або у процесі надання послуг, чи під час здавання в оренду даних активів іншим особам, або ж для реалізації адміністративних й соціально- культурних функцій. Їх очікуваний термін корисного використання (або експлуатації) перевищує один рік (або такий цикл може бути більше одного операційного циклу, в ситуації, коли він більше одного року)
Загородній А.Г., Вознюк Г.Л.	У своїх дослідженнях зазначає, що основні засоби є матеріальними активами, що підприємство формує із ціллю використовувати їх в процесі виробництва, або в процесі постачання товарів, надання послуг, при здаванні у оренду іншим особам, також і метою здійснення адміністративних, соціально-культурних функцій із очікуваним їх терміном корисного застосування більше року

Виклад основного матеріалу дослідження.

Аналіз основних засобів організації дозволяє оцінити і ідентифікувати проблеми організації з управління основними засобами, сформулювати і обґрунтувати управлінські рішення щодо підвищення ефективності використання основних засобів. В ході аналізу визначається можливість подальшого успішного продовження діяльності організацією без капітальних вкладень. Структурно аналіз основних коштів зводиться до ряду аналітичних процедур за наступними напрямками:

аналіз структури і руху основних засобів в розрізі різних груп основних засобів. У цьому блоці аналітичних процедур досліджується динаміка надходження та вибуття основних засобів за групами виробничої (активної частини) і невиробничої сфер;

аналіз забезпеченості різними видами основних засобів виробничих і управлінських процесів. У цьому блоці аналітичних процедур досліджується відповідність планових і фактичних показників;

аналіз технічного стану основних засобів. В рамках цих аналітичних процедур розраховуються коефіцієнти оновлення, вибуття і приросту основних засобів;

аналіз економічної ефективності використання

всіх і активної частини основних засобів: розрахунок Фондорентабельність (відношення прибутку від основної діяльності до середньорічної вартості основних засобів), розрахунок фондівдачі (відношення вироблених продукції, робіт і послуг до середньорічної вартості основних засобів), розрахунок фондоемності (відношення обсягу виробництва до середньорічної вартості основних засобів);

факторний аналіз по виявленню факторів, що негативно впливають на ефективність використання основних засобів.

Оскільки основні засоби є майнової частиною капіталу організації, важливо, щоб використання цієї частини капіталу було ефективним, а такі показники, як фондорентабельність, фондівдача, повинні бути максимальними, а фондомісткість мінімальною. Всі ці показники розраховуються за середньорічною вартості основних засобів.

Інформаційною базою для аналізу основних засобів за вищенаведеною схемою є дані зовнішньої бухгалтерської (фінансової) звітності. Як відомо, основні засоби відображаються в першому розділі бухгалтерського балансу за залишковою вартістю, тобто первісна вартість мінус амортизаційні відрахування за попередній період експлуатації. Якщо організація не буде оновлювати або додавати основні засоби, то настане час, коли вартість цих основних засобів буде повністю амортизована.

За умови, що організація буде використовувати в подальшій діяльності ці основні засоби, їх фондорентабельність стане абсолютною. А між тим, в ході експлуатації основні засоби вимагають витрат на їх утримання, обслуговування, ремонти і модернізацію, що не збільшує балансову вартість основних засобів незалежно від терміну їх експлуатації. І розміри витрат залежать від терміну служби основних засобів. Чим старше основні засоби, тим більше вони зношені, тим більше вимагають коштів на підтримку їх працездатності і задовільною продуктивності. Ці витрати не впливають на балансову вартість основних засобів, вони відносяться на собівартість продукції, робіт і послуг в тому періоді, в якому вони зроблені.

Їх в бухгалтерській (фінансовій) звітності не видно (вони входять до складу собівартості виробленої продукції, робіт і наданих послуг). Таким чином, фактична вартість основних засобів для організації вище, ніж балансова, відображена в бухгалтерській (фінансовій звітності). І розрахунок найважливіших якісних показників (фондорентабельність, фондомісткість і фондоддача) без урахування фактичної вартості основних засобів визнати об'єктивним складно. Тим часом, витрати на утримання, обслуговування, ремонти і модернізацію, що не збільшує балансову вартість основних засобів, приховані в бухгалтерському обліку та їх виділення з рахунків обліку - питання складне. Не кожна організація веде облік собівартості з диференціацією обліку витрат на утримання, обслуговування, ремонти і модернізацію, що не збільшує балансову вартість основних засобів. Для зовнішніх користувачів ця інформація взагалі заритий.

Ще більш проблемним стає аналіз ефективності використання основних засобів, коли вони орендовані. За договором оренди орендодавець зобов'язується надати орендарю майно за плату в тимчасове володіння і користування. Договір оренди повинен бути укладений у письмовій формі. Розглянемо найбільш поширений варіант оренди - поточна оренда. При здачі основних засобів в поточну оренду переходу права власності не відбувається, тому у орендаря орендовані основні засоби ставляться на позабалансовий облік за вартістю, яка відображена в договорі оренди. При цьому на орендовані основні засоби амортизаційні нарахування не проводяться.

Основні засоби прийнято ділити на дві частини - на активну і пасивну. До активної частини належать основні засоби, безпосередньо використовувані в виробничому процесі. До пасивної частини відносять ті основні засоби, які дають умови для нормального функціонування процесу виробництва. Але розподіл основних фондів на активну і пасивну частини є неоднозначним і залежить від галузевої приналежності організації. Наприклад, в галузі машинобудування до активної частини відносяться транспорт, обладнання.

У нафто- і газодобувній галузях до активної частини вже відносяться устаткування, передавальні пристрої, а також споруди.

Фінансовий результат всієї діяльності залежить від використання наявних основних засобів, зокрема, їх складу, структури, стану, а також можливих темпів оновлення. За рахунок своєчасного оновлення зношених основних засобів в більшій мірі залежить зростання їх ефективності використання. Ефективність їх використання може призвести до зростання обсягів виробництва і скорочення необхідності введення нових засобів праці. Все це сприяє прискоренню оборотності і вирішення тих проблем, які пов'язані з моральним і фізичним зносом основних засобів.

Таким чином, за рахунок придбання нових основних засобів, їх амортизаційні відрахування дозволяють підвищити ефективність всієї діяльності організації. Об'єкти основних засобів є основою будь-якого виробництва, в ході якого виконуються роботи, надаються послуги, створюються товари. У загальному обсязі основного капіталу основні засоби займають найбільшу питому вагу.

І кінцевий результат будь-якої діяльності багато в чому залежить від кількості, вартості, якісного стану і ефективного використання основних засобів. Більш ефективне використання основних засобів в значній мірі сприяє скороченню розриву в термінах морального і фізичного зносу, і дозволить прискорити темп зростання оновлення основних засобів. [4]

Будь-яка організація з різними організаційно-правовими формами і видами діяльності повинна постійно здійснювати моніторинг своїх основних засобів: їх склад, рух, стан і ефективно використання. Отримана в результаті моніторингу інформація дозволить дати підприємству можливість виявити напрямки і джерела, за допомогою яких можна підвищити ефективність використання основних фондів. А також мінімізувати негативні відхилення, які можуть мати серйозний вплив на рентабельну діяльність підприємства. [4]

В результаті рішення проблеми щодо підвищення ефективного використання основних засобів є дуже важливою для будь-якого господарюючого суб'єкта: неефективне використання коштів праці може привести до скорочення обсягів виробництва і реалізації, і, відповідно, зменшення фінансового результату підприємства - прибутку. Вірне рішення цієї проблеми визначить місце організації в галузі, його економічний стан і конкурентні переваги на сучасному ринку. [4] В першу чергу, перед розробкою плану заходів слід оцінити наявний потенціал організації, тощо. Провести розрахунок ефективності використання основних засобів. Для проведення аналізу розраховують такі показники як фондоддача, фондомісткість, фондоозброєність і фондорентабельність.

Фондоддача (Ф_о) - це відношення річного випуску продукції до середньорічної вартості основних засобів. Розрахунок даного показника здійснюється за формулою: $F_o = \frac{ВП}{Соф}$

Фондомісткість - показник, зворотний фондоддачі. Він відображає потребу в основних вироб-

бничих фондах і характеризує вартість основних засобів, що припадають на одиницю вартості продукції, що випускається:

$$\Phi_E = \frac{I}{\Phi O} = \frac{\Phi}{\Pi}$$

Для визначення забезпеченості основними засобами та їх використання застосовуються також показники фондоозброєності та технічної озброєності праці.

Фондоозброєність праці виражає відношення середньорічної вартості основних засобів до середньооблікової чисельності працівників. Її можна представити формулою

$$\Phi B = \frac{\Phi}{\text{ЧР}}$$

де ΦB - фондоозброєність, тис. грн . ;
 ЧР - середньооблікова чисельність працівників, чол.

Вона відображає ступінь забезпеченості робітників засобами праці (основними фондами)

Технічна озброєність обчислюється як відношення середньої вартості виробничих машин і устаткування до числа робітників, ком у найбільшу зміну.

Найбільш об'єктивну оцінку фондовіддачі (ΦO) можна отримати, якщо розглядати показники фондовіддачі у взаємозв'язку з показниками продуктивності праці і фондоозброєності робітників:

$$\Phi O = \frac{\Pi T}{\Phi B}$$

де ΠT - продуктивність праці, тис. Грн.

Таким чином, фондовіддачу можна представити як частка від ділення продуктивності праці працівників на фондоозброєність праці, отже, фондовіддача прямо пропорційна продуктивності праці і обернено пропорційна його фондоозброєності. Тому для підвищення фондовіддачі необхідно, щоб темпи зростання продуктивності праці випередили темні зростання її фондоозброєності.

Підвищення фондовіддачі і фондоозброєності, але при цьому зниження фондомісткості - одна з найважливіших завдань організації. На результат цих показників впливають такі фактори, як стан, склад і структура основних засобів. [3] В подальшому проводиться обробка отриманих результатів та їх узагальнення. Важливим є порівняння фактично отриманих результатів з величинами минулих звітних періодів, порівняння з плановими значеннями. При вивченні динаміки виявляються позитивні або негативні тенденції. При виявленні небажаних тенденцій встановлюються причини для подальшого недопущення подальшої негативної динаміки.

Розрізняють інтенсивні і екстенсивні способи поліпшення використання основних засобів, представлені в таблиці 1.

Таблиця 2

Порівняльна таблиця способів поліпшення використання основних засобів

ЕКСТЕНСИВНИЙ СПОСІБ	ІНТЕНСИВНИЙ СПОСІБ
збільшення кількості працюючого обладнання	вдосконалення організації процесу виробництва
збільшення змінності роботи устаткування	застосування передової техніки і технології
зменшення термінів ремонту устаткування	впровадження досягнення науково-технічного прогресу
усунення непродуктивної роботи	модернізація старого обладнання

У практиці економічних відносин можна виділити декілька заходів, що дозволяють організації підвищити ефективність використання основних засобів: Слід своєчасно оновлювати застарілі машини і обладнання.

Для цього важливо своєчасно проводити аналіз за стан основних засобів, їх обслуговуванням. При цьому заміна діючого обладнання на більш нове не завжди доцільна. Також можливо запобігти передчасному списання обладнання і відновити його працездатність за допомогою ремонту. З метою підтримки основних засобів в діючому стані, одним з найпоширеніших методів є проведення ремонтів - планових і капітальних. За допомогою ремонту, крім підтримки основних засобів у функціональному стані, можливо також зменшити число поломок і простоїв обладнання, які ведуть до зупинки процесу виробництва або до неповного використання наявних виробничих потужностей.

Підвищити якість сировини і матеріалів у виробництві, за рахунок збільшення питомої ваги корисних речовин, які містяться в сировині. за рахунок кращої якості використовуваної сировини при виробництві збільшиться якість виробленої продукції і, як наслідок, підвищиться такої показати ефективності використання основних засобів як фондовіддача. [1] Необхідний своєчасний і всебічний контроль за стан основних засобів, а саме за умовами їх використання та обслуговування. Це дозволить збільшити термін використання основних засобів.

Підвищити рівень автоматизації виробництва, впровадити в технологічний процес прогресивні технології. Підвищити кваліфікацію обслуговуючого персоналу, проводити регулярну перекваліфікацію співробітників і вдосконалювати організацію виробництва і праці. Що дозволить знизити втрату робочого часу, простої і поломки обладнання. [1] Для будь-якого підприємства пошук і розробка заходів щодо підвищення ефективності основних засобів є однією з найголовніших завдань, тому що своєчасне оновлення зношених основних засобів на більш економічне і сучасне, прискорена амортизація, більш високий ступінь завантаження устаткування, використання якісної сировини є неодмінною умовою його процвітання .

Тепер проведемо аналіз основних засобів підприємства на прикладі СФГ «ЛАН».

Важливим в діяльності підприємства, зокрема

і СФГ «Лан» є аналіз фінансових результатів його діяльності.

Провівши аналіз його діяльності варто зазначити, що за досліджуваний період на підприємстві вартість виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшилась на 956,5 тис. грн., що

свідчить про позитивний напрямок змін у діяльності досліджуваного підприємства. Якщо вартість даного показника виручки від реалізації у 2017 році становила 3035,1 тис. грн., то у 2018 році, - збільшилась до рівня 3991,6 тис. грн. (табл. 3)

Таблиця 3

Аналіз фінансних результатів діяльності підприємства, 2017-2018 рр.

Найменування показника	Роки		Відхилення, +,-
	2017	2018	
Доход (виручка) від реалізації продукції	3035,1	3991,6	+956,5
Собівартість реалізованої продукції	2477,2	3206,2	+729
Валовий:			
- прибуток	557,9	785,4	+227,5
- збиток	-	-	-
Інші операційні доходи	-	-	-
Адмін витрати	-	-	-
Витрати на збут	-	-	-
Інші операційні витрати	415,3	404,7	-10,6
Інші витрати	55,2	148,3	+93,1
Фінансовий результат до оподаткування:			
- прибуток	87,4	232,4	+145
- збиток	-	-	-
Податок на прибуток	-	-	-
Чистий:	87,4	190,6	103,2
- прибуток	87,4	190,6	103,2
- збиток	-	-	-

Поряд із збільшенням величини виручки від реалізації продукції на підприємстві спостерігається зростання впоказника собівартості продукції, що має безпосередньо значний вплив на фінансовий результат діяльності.

Собівартість продукції у 2017 році становила становила 2477,2 тис. грн., то у 2018 році його величина зросла до 3206,2 тис. грн., що на 729 тис. грн. більше при порівнянні і величиною цього показника у 2017 році. Оскільки, собівартість виробленої продукції зменшує величину фінансового результату підприємства, то її зростання підлягає постійному контролю зі сторони керівного персоналу для чіткого реагування та пошуку резервів її оптимізації.

Також за аналізований період на підприємстві збільшилась величина інших витрат у 2,7 раза. Якщо у 2017 році інші витрати були у розмірі 55,2 тис. грн., то у 2018 році цей показник збільшився до 148,3 тис. грн., що на 93,1 тис. грн. більше при порівнянні із даними базового періоду. Величина чистого фінансового результату 2018 році склала 190,6 тис. грн., тоді як у 2017 році він був у розмірі

87,4 тис. грн., що на 103,2 тис. грн. менше ніж у звітний період.

Ділова активність підприємства характеризує його оборотність, тобто визначає здатність активів, зобов'язань та капіталу обертатись, формуючи додатковий утворений капітал.

Аналізуючи групу даних показників варто зазначити, що в цілому, їх величина зросла, що свідчить про позитивні тенденції в напрямку господарської діяльності господарства.

Оцінюючи ресурсовіддачу підприємства варто зазначити про те, що трансформації активів у звітному періоді поліпшилась. Так, у 2017 році коефіцієнт оборотності активів склав 1,58. Тоді як у 2018 році величина цього коефіцієнта зростає до 1,7 оборотів, що на 0,13 більше ніж у базовому році. Така ситуація свідить про здатність господарства бути інвестиційно привабливим. Також, позитивним напрямком змін в результаті діяльності підприємства є фондовіддача. У звітному році даний показник також зріс із 5,60 у 2017 році до 7,71 у 2018 році (табл. 4).

Аналіз стану ділової активності підприємства, 2017-2018 рр.

№ п/п	Показник	Роки		Відхилення, +/-	Темп приросту, %
		2017	2018		
1.	Оборотність активів (обороті), ресурсовіддача, коефіцієнт трансформації	1,58	1,70	+0,13	+8,22
2.	Фондовіддача	5,6	7,71	+2,15	+38,73
3.	Коефіцієнт оборотності обігових коштів, обороти	2,28	2,19	-0,09	-4,10
4.	Період одного обороту обігових коштів, днів	157,72	164,46	+6,74	+4,27
5.	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти	19,97	17,26	-2,71	-13,57
6.	Період погашення дебіторської заборгованості, днів	18,03	20,86	+2,83	+15,71
7.	Коефіцієнт оборотності власного капіталу, (оборотність)	6,69	6,20	-0,50	-7,41

Аналогічно вищезазначеним показникам на підприємстві за аналізований період зріс показник оборотності власного капіталу.

Величина даного коефіцієнта у 2017 році становило 6,69, то у 2018 році – величина збільшилась до 6,20. Це є позитивним напрямком змін при оцінці в цілому стану ділової активності досліджуваного підприємства.

Показниками, що доповнюють оцінку фінансового стану підприємств є характеристики ліквідності підприємства.

Нами ліценено стан ліквідності підприємства, тобто спроможності розрахуватись за поточними зобов'язаннями наявними на підприємстві поточними активами.

Дані оцінки проведеного аналізу нами представлено через призму показників: Коефіцієнта покриття; Коефіцієнт швидкої ліквідності (Рис. 1.).

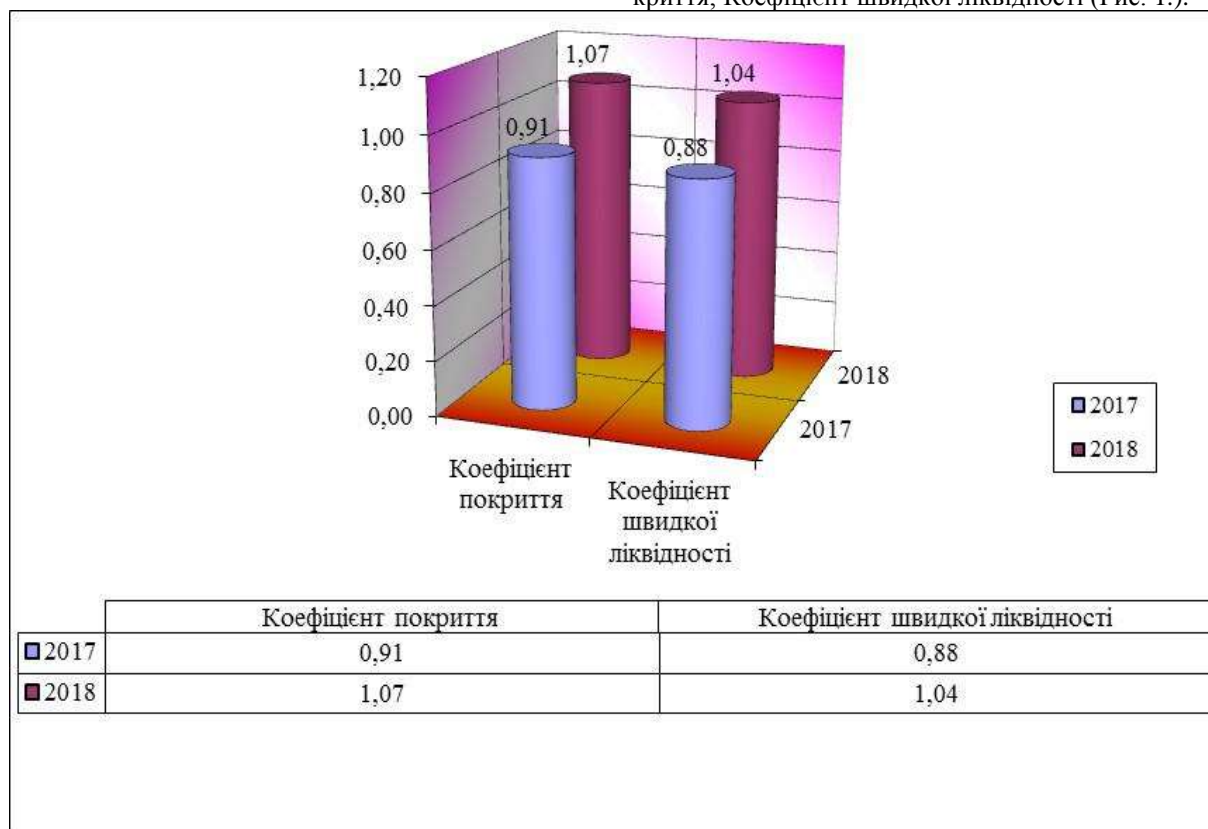

Рис. 1. Аналіз ліквідності підприємства

За даними такого аналізу стану ліквідності підприємства нами відмічено, що у 2018 році підприємство стало ліквідним в більшій мірі при порівнянні даними 2017 року.

В 2018 році підприємство в повній мірі може розрахуватись за своїми зобов'язаннями за рахунок поточних активів при порівнянні із даними показниками у 2017 році.

Так, у 2017 році коефіцієнт швидкої ліквідності становив 0,88, тоді як у 2018 році – збільшився до 1,04, що свідчить про те, що підприємство на кінець 2018 року могло 1,04 рази розрахуватись за поточними зобов'язаннями за наявних грошових коштів та дебіторської заборгованості, при її поверненні. Аналогічна ситуація із показником покриття.

Отже, в цілому фінансовий стан підприємства має позитивні тенденції до поліпшення його характеристик. Підприємство у 2018 році є фінансово стійким, що підтверджено даними аналітичної оцінки результатів діяльності підприємства. Проте, з метою поліпшення його економічної ситуації на ринку, управлінському персоналу підприємства слід вишукувати додаткові резерви для збільшення рівня конкурентоспроможності підприємства.

Орієнтування на економічний результат спрямовує застосовувати заходи та дії орієнтовані на розвиток продуктивних сил, а також на організацію виробничих відносин в різних соціально-економічних формаціях викликає потребу у вдосконалюванні реалізації функцій управління виробничим процесом на підприємстві. Для реалізації такої ідеї варто застосовувати одну із найважливіших функцій управління через чітку організацію системи аналізу на підприємстві.

Кожне підприємство, в тому числі і сільськогосподарське різних організаційно-правових форм (як і фермерського господарства), важливу роль мають матеріальні ресурси, такі як основні засоби, які покликані забезпечити виконання безперервного виробничого процесу. Ефективність використання підприємством основних засобів залежить від того, наскільки правильно сплановано їх потребу та здійснено розподіл їх по етапах здійснення виробничого процесу, і має значний вплив на фінансові результати діяльності підприємства.

Отже, тому потрібно на підприємствах проводити аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів, в тому числі і основних засобів.

Однією із головних умов реалізації процесу виробництва є забезпечення технологічного процесу предметами праці (якими виступають матеріальні ресурси, в тому числі і основні засоби).

Матеріальні ресурси підприємства складаються з матеріальних оборотних активів (виробничі запаси) та основних засобів (рис. 2).

Рис. 2. Структура матеріальних ресурсів підприємства

Нами проведено оцінку структури матеріальних ресурсів підприємства за 2017-2018 рр.

Дані проведеної оцінки свідчать, що у структурі активів підприємства основні засоби становлять 28,4-22,1% відповідно у 2017 та у 2018 роках.

Нами оцінку структури активів підприємства представлено у таблиці 2.4., де представлено усі складові елементи активу балансу сільськогосподарського фермерського господарства «Лан» у 2017 та у 2018 роках.

Аналіз стану та структури активів підприємства, 2017-2018 рр.

Структура активів	Роки				Відхилення, +	
	2017		2018		Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
	Тис. грн	%	Тис. грн	%		
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи	-	-	-	-	-	-
Основні засоби:					0	
залишкова вартість	546,4	28,4	518	22,1	-28,4	-5,2
первісна вартість	573,2	29,8	573,2	24,5	0	0,0
знос	26,8	1,4	55,2	2,4	28,4	106,0
Довгострокові біологічні активи:						
справедлива (залишкова) вартість	50,6	2,6		0,0	-50,6	-100,0
Довгострокові фінансові інвестиції	-	-	-	-	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	-	-	-	-	-	-
Інші необоротні активи	-	-	-	-	-	-
Усього необоротних активів	597	31,0	518	22,1	-79	-13,2
Оборотні активи						
Виробничі запаси	-	-	-	-	-	-
Поточні біологічні активи	42	2,2	62,4	2,7	20,4	48,6
Незавершене виробництво	-	-	-	-	-	-
Готова продукція	-	-	-	-	-	-
Товари	-	-	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками	-	-	-	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	152	7,9	231,3	9,9	79,3	52,2
Поточні фінансові інвестиції	-	-	-	-	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	-	-	20,8	0,9	20,8	
Інші оборотні активи	-	-	-	-	-	-
Усього оборотних активів	1329,7	69,0	1823,5	77,9	493,8	37,1
III. Витрати майбутніх періодів	-	-	-	-	-	-
Баланс	1926,7	100,0	2341,5	100,0	414,8	21,5

В системі оцінки активів підприємства важливим є визначити структуру активів в розрізі оборотних та необоротних. Оскільки оборотні активи забезпечують здійснення виробничого процесу, а необоротні – обслуговують цей процес переносячи свою вартість на новостворений продукт.

На підприємстві у 2017 році частина необоротних активів становила 31%, тоді як оборотна – 69 відсотків, що в грошовому вираженні становить 597 тис. грн. та 1329,7 тис. грн. у 2017 році.

Рис. 2. Динаміка співвідношення вартості оборотних та необоротних активів у структурі балансу підприємства, тис. грн. (2017-2018 рр.)

За даними оцінки динаміки співвідношення оборотної і необоротної частини виявлено, що у 2018 році змінилась у сорону збільшення частки оборотних активів підприємства при порівнянні із даними 2017 року. Так, у 2018 році на підприємстві вартість необоротних активів склала 518 тис. грн., (що складає 22,1% від валюти балансу), а оборотної – 1823,5 тис. грн.. (що складає 77,9% валюти балансу).

Відомо, що основні засоби є необоротним активом, що утримує підприємство для використання в процесі виробництва чи постачання товарів або

для надання послуг, здавання у оренду іншим особам або ж для використання їх у адміністративних а також і у соціально-культурних заходах.

Термін корисного використання основних засобів більше одного року, а тому на них нараховується знос. Саме із метою виокремити реальну залишкову вартість основних засобів у балансі суму зносу представляють окремим рядком.

На рисунку 3 нами схематично представлено динаміку структури необоротних активів та основних засобів – як важливої частини їх складової (рис. 3.).

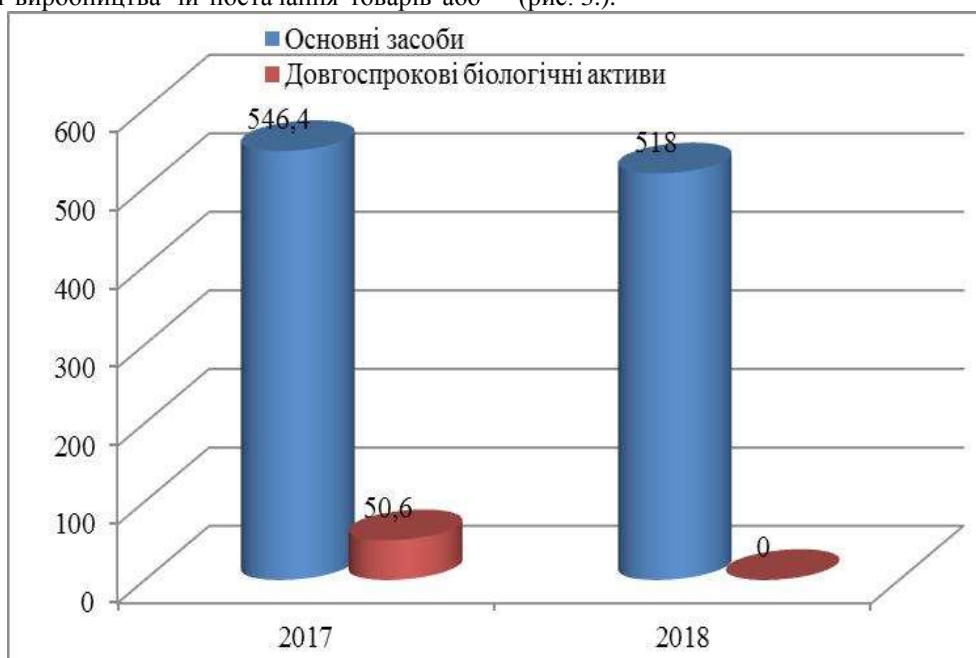

Рис. 3. Динаміка стану основних засобів господарства СФГ «Лан» 2017-2018 рр.

Оцінка співвідношення вартості необоротних активів та їх складових є важливим елементом в оцінці структури необоротних активів підприємства. В цілому, вартість необоротних активів підприємства у 2018 році зменшилась при

порівнянні із 2017 на 79 тис. грн., а вартість довгострокових біологічних активів у 2017 році становила 50,6 тис. грн., тоді як у 2018 році – їх вартість дорівнювала нулю.

У таблиці 5 представлено аналіз стану та структури активів підприємства у 2017-2018 рр. (табл.5.).

Аналіз стану та структури активів підприємства, 2017-2018 рр.

Структура активів	Роки				Відхилення, +	
	2017		2018		Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
	Тис. грн	%	Тис. грн	%		
1. Необоротні активи						
Нематеріальні активи	-	-	-	-	-	-
Основні засоби:					0	
залишкова вартість	546,4	28,4	518	22,1	-28,4	-5,2
Довгострокові біологічні активи:						
справедлива (залишкова) вартість	50,6	2,6		0,0	-50,6	-100,0
Довгострокові фінансові інвестиції	-	-	-	-	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	-	-	-	-	-	-
Інші необоротні активи	-	-	-	-	-	-
Усього необоротних активів у підсумку балансу	597	31,0	518	22,1	-79	-13,2
Баланс	1926,7	100,0	2341,5	100,0	414,8	21,5

Важливою передумовою для раціональної організації відображення в системі бухгалтерського обліку основних засобів виступає економічно обґрунтована класифікація основних засобів.

Аналітична оцінка показників, що характеризують майновий стан підприємства нами представлено у таблиці 5.

За аналізований період на підприємстві зріс коефіцієнт зносу основних засобів з 0,05 у 2017 році до 0,1 у 2018 році, що при організації системи управління підприємством повинно бути імпульсом для керівного персоналу про доцільність вживання дій в сторону оновлення їх складу.

Проте, коефіцієнт мобільності активів у 2018 році склав 3,52, що на 1,29 пункта вище при порівнянні із даними 2017 року.

Отже, метою подальшого його розвитку підприємства керівництву слід вжити заходів спрямованих на формування інформаційної бази, в тому числі і про стан основних засобів на підприємстві, як важливої частини необоротних активів, яка забезпечує здійснення виробничого процесу. Така інформація необхідна керівництву господарства для прийняття ефективних управлінських рішень.

Таблиця 6.

Аналіз показників майнового стану підприємства

№ п/п	Показник	2017	2018	Відхилення, +-
1	Частка основних засобів в активах	0,28	0,22	-0,06
2	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,05	0,10	0,05
3	Коефіцієнт мобільності активів	2,23	3,52	1,29

Отже, за даними аналізу основних засобів підприємства нами відмічено, що їх частка в структурі активів підприємства становить значну величину, проте, їх залишкова вартість у 2018 році знизилась через збільшення вартості амортизації. Відповідно, у 2018 році на підприємстві збільшився

показник величини амортизації основних засобів при порівнянні із даними 2017 року, що стало сигналом для управлінського персоналу про доцільність спрямування політики господарювання на оновлення їх складу.

Рис. 4. Групування основних засобів за галузевою ознакою, за функціональним призначенням, за використанням та ознакою належності.

В системі управління підприємством вкрай важливою є наявна достовірна і повна інформація про стан та структуру основних засобів, як головного складника частини необоротних активів.

Висновки.

Основні засоби – це матеріальні активи різного роду, що виступають невід'ємною частиною процесу виробництва і становлять основу для створення капіталу. Під час написання роботи було проведено аналіз показників ефективності використання основних засобів, із якого видно, що основними з них є фондомісткість, коефіцієнт реальної вартості основних засобів (показники, котрі характеризують забезпеченість підприємства основними засобами), коефіцієнт оновлення основних засобів (показник, який характеризує стан основних виробничих засобів), фондovіддача та рентабельність основних засобів (показники, які характеризують ефективність використання основних засобів).

Кожний з показників було розглянуто та схарактеризовано. Важливим фактором конкурентних переваг є управління ефективністю використання основних фондів підприємства, тобто здатність підприємства до швидкої перебудови управлінського впливу, прийняття та реалізації адаптивних до сформованих економічних обставин рішень щодо управління процесом оцінювання основних засобів підприємства. Це необхідно для підтримки інноваційної активності підприємства. Щоб визначити найбільш обґрунтований порядок прийняття управлінського рішення, розроблено алгоритм такого процесу прийняття рішення щодо управління ефективністю основних фондів підприємства

Робота з управління ефективністю використання основних засобів повинна здійснюватися систематично та постійно, саме з метою поліпшення діяльності щодо управління ефективністю використання основних засобів запропоновано модель управління ефективністю використання основних засобів. Ця модель містить кілька послідовних етапів, які дозволять оцінити стан основних засобів, розробити стратегію щодо ситуації, яка склалася на підприємстві на момент аналізу, та проконтролювати і своєчасно скоригувати відповідну стратегію.

Для забезпечення господарської діяльності господарюючим суб'єктам необхідні основні засоби.

Вони використовуються у господарській діяльності практично в усіх підприємств та є специфічною частиною майна підприємства, що використовується в якості засобу праці під час виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг) або ж з метою забезпечення управлінських потреб підприємства впродовж тривалого часу.

Головні методологічні засади створення у системі бухгалтерського обліку інформаційної бази про наявні основні засоби, а також інші необоротні матеріальні активи, про порядок розкриття інформації про їх фактичний стан та рух у фінансовій звітності зазначаються згідно із Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». У відповідності до вимог ПСБО 7, основні засоби являють собою матеріальні активи, що утримує підприємство із метою використання в процесі виробництва чи в процесі постачання товарів, та

надання послуг, або здавання у оренду іншим особам чи з ціллю здійснення адміністративних а також соціально-культурних функцій, термін корисного використання (або експлуатації) яких є більше аніж один рік.

Достатньо важливим критерієм в процесі визначення поняття терміну «основні засоби» вважається науковцями амортизація, що являє собою «поступове, у міру зношеності, перенесення своєї вартості основного засобу на ту продукцію, яка виробляється підприємством».

Виходячи із їхньої точки зору, основні засоби – являють собою засоби праці (або матеріальні активи), що достатньо тривалий термін (більше 365 днів чи упродовж декількох операційних циклів) приймають свою участь в виробничому процесі, або у господарській діяльності, і при цьому зберігають свою власну натурально-речову форму та по частинах свою вартість переносять на виготовлений продукт (у спосіб здійснення амортизаційних відрахувань).

Оцінюють об'єкт основних засобів за первісною вартістю. Порядок формування первісної вартості основних засобів підприємства може встановлюватись у залежності від способу їх надходження. Так, у випадку надходження основних засобів на підприємство шляхом придбання за грошові кошти первісною вартістю слугуватиме вартість придбання.

Справедливу вартість розраховується як сума, відповідно до якої можна продати певний актив чи оплатити зобов'язання при звичайних умовах на визначену дату. Розраховують таку вартість, зазвичай, виходячи із її величини на активному ринку. У випадку відсутності активного ринку визначають умовну вартість.

Отже, з метою ефективного управління підприємством важливим є формування вартості даного активу із метою побудови такої системи обліку, яка забезпечить формування інформаційної бази даних, придатної для розробки сучасної автоматизованої системи управління із готовими блоками прийняття управлінських рішень.

Слід зазначити про те, що система синтетичного і аналітичного обліку основних засобів передбачає використання рахунків 1 класу «Необоротні активи».

З метою відображення в обліку, а також узагальнення інформації відносно наявності та руху основних засобів згідно із Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 призначається синтетичний рахунок (рахунок першого порядку) 10 «Основні засоби».

Проводячи аналітичну та економічну оцінку рахунка бухгалтерського обліку 10 «Основні засоби» варто відмітити, що його призначено для облікового відображення і узагальнення на ньому інформації про наявність й рух власних чи отриманих на умовах фінансової оренди активів, а також орендованих цілісних майнових комплексів, що входять у складу основних засобів, і об'єктів інвестиційної нерухомості.

Питання обліку та аналізу основних засобів підприємства в системі управління нами досліджувалось на базі селянського (фермерського) господарства «Лан».

Провівши аналіз його діяльності варто зазначити, що за досліджуваний період на підприємстві вартість виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшилась на 956,5 тис. Грн., що свідчить про позитивний напрям змін у діяльності досліджуваного підприємства. Дані проведені оцінки свідчать, що у структурі активів підприємства основні засоби становлять 28,4-22,1% відповідно у 2017 та у 2018 роках. На підприємстві у 2017 році часнина необоротних активів становила 31%, тоді як оборотна – 69 відсотків, що в грошовому вираженні становить 597 тис. Грн. Та 1329,7 тис. Грн. У 2017 році.

Отже, метою подальшого його розвитку підприємства керівництву слід вжити заходів спрямованих на формування інформаційної бази, в тому числі і про стан основних засобів на підприємстві, як важливої частини необоротних активів, яка забезпечує здійснення виробничого процесу.

Така інформація необхідна керівництву господарства для прийняття ефективних управлінських рішень.

В системі управління підприємством надзвичайне значення має інформаційна база даних, яка формується на основі отриманої інформації за результатами облікового відображення та узагальнення інформації про діяльність господарства.

Від того, на скільки повно буде відображена і задокументована інформація про методику відображення операцій пов'язаних із ними у обліковій політиці, на стільки достовірно буде відображення в обліку даних операцій, та на стільки відповідально буде сформована інформаційна база для прийняття управлінських рішень керівником господарства.

Документом, який узагальнює в собі основні аспекти організації та методики обліку на підприємстві активів, капіталу та зобов'язань є Наказ про облікову політику.

Формування облікової політики стосовно відображення основних засобів та операцій пов'язаних із їх рухом є досить складним процесом, що передбачає проходження певного ряду взаємопов'язаних між собою етапів.

Під час здійснення на підприємстві капітального будівництва (або фактично виготовлення основних засобів) всі витрати по здійсненню будівництва повинні обліковуватись на субрахунку 151 «Капітальне будівництво».

Витрати які було понесено на виготовлення якихось інших об'єктів основних засобів повинні обліковуватись на субрахунку:

- 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» або

- 153 «Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів».

Амортизація на об'єкти основних засобів на підприємстві нараховується щомісяця за одним із

методів, які передбачено пунктами 26 та 27 ПСБО 7.

Величина суми нарахованої амортизації відноситься у склад витрат (по рахунках 15, 23, 91 – 94) в залежності від їх напряму використання за кожним конкретним об'єктом основних засобів. Так, наприклад, за об'єктом основних засобів адміністративного призначення буде списуватись амортизація на рахунок 92.

Видповідно до вимог Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку а також згідно із нормативними положеннями вітчизняних П(С)БО із питанням переоцінки основних засобів зустрічається кожне підприємство, так як основоположний аспектів що зобов'язують проводити переоцінку основних засобів є досить багато – починаючи від бажання відобразити максимально об'єктивну інформацію в системі фінансової звітності підприємства до потреб здійснення податкової оптимізації із податку на прибуток (що здійснюється тими підприємствами, які не визначають податкових різниць) чи ПДВ (для таких підприємств, що податкові різниці визначають).

Водночас здійснюючи переоцінку основних засобів варто пам'ятати про податкові наслідки, що спричинятимуть операції із проведення переоцінки.

Система бухгалтерського обліку й контролю основних засобів вимагає удосконалення: у методико-організаційних аспектах; узгодженості правових документів. Необхідно узгодити розбіжності між П(С)БО 7 з міжнародними стандартами. Удосконалення правової бази обліку основних засобів сприятиме гармонізації вітчизняної системи обліку із міжнародними стандартами й зменшенню невідповідностей і проблемних облікових питань.

Підприємства сьогодення постають перед вирішенням питання автоматизації обліку основних засобів з метою забезпечити виконання системних обліково-контрольних функцій. Процес автоматизації управління підприємствами на базі економіко-математичних методів, та наявних засобів технічних і інформаційних технологій виступають невід'ємною частиною реалізації процесу удосконалення практично в усіх підприємствах.

Доцільним є створення інтегрованих та автоматизованих систем, які здатні поєднувати у собі завдання системи управління. Сприяють цьому:

- розроблені обчислювальні системи і мережі,
- засоби ведення баз даних,
- засоби проектування, можливості впровадження функціональних підсистем.

Шляхами удосконалення обліку основних засобів виступає: раціоналізація форм документів; реєстрів обліку; методів; способів збирання, обробки і узагальнення облікової інформації; адаптування її до сучасних умов.

Список літератури

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27.04.2000

р. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 “Основні засоби” [Електронний ресурс]. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_014.

3. Алескерова Ю.В., Воронецька І.С., Корнійчук Г.В., Кравчук О.О. Фінансово-економічний словник-довідник по сільському господарству / Ю.В. Алескерова та інші. – Вінниця: ПП “Едельвейс і К”, 2015. – 215с.

4. Алескерова Ю.В. Фіскальна політика розвитку соціально-економічної сфери України / Ю.В. Алескерова, Т.М. Мараховська // Глобальні та національні проблеми економіки. – Миколаїв. – Том 12. – С. 413-418.

5. Алескерова Ю.В. Фіскальний механізм соціально-економічної сфери як складова фінансового механізму держави. / Ю.В. Алескерова // Причорноморські економічні студії. – 2016. – № 1. – С. 104-108.

6. Федоришина Л.І. Теоретичні аспекти податкових пільг [Електронний ресурс] / Л.І. Федоришина, Н.Д. Глазко, Ю.Д. Лисак. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com/>.

7. Тодосійчук В.Л., Ременюк А.Р. Управління фінансовими ресурсами підприємств регіону. Економічні, політичні та культурологічні аспекти європейської інтеграції України в умовах нових глобалізаційних викликів: матеріали доповідей Міжнародної науковопрактичної конференції (м. Ужгород, 16-17 квітня 2018 року). – Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С.256-258.

8. Тодосійчук В.Л. Концептуальні засади управління фінансовими ресурсами державного підприємства. Інфраструктура ринку. - 2018. - Вип. 26. - С. 56-64.

9. Алескерова Ю.В., Тодосійчук В.Л., Мостовик В.О. Фінансово-Кредитне забезпечення відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств та їхні особливості. Інфраструктура Ринку Електронний науково-практичний журнал Випуск 19 Одеса 2018. С.434-440.

10. Anzhelika Mashevskaya (2019) Formation of insurance company financial flows. Polish journal of science. №22. Vol. 2. P.17-26.

11. Aleskerova Yu., Mulyk T., Fedoryshyna L. (2018) Improving credit protection analysis methods Reports of main agricultural enterprises. Baltic Journal of Economic Studies, vol.4, nn2, pp.1-7.

12. Aleskerova Yu., Fedoryshyna L. (2018) Analysis of investment activities of enterprises of Ukraine. Economic system development trends: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine, pp.1-17.

13. Aleskerova Yu., Fedoryshyna L., Koval N. (2018) Features of loan security for the reproduction of fixed assets for agricultural purposes. Baltic Journal of Economic Studies, vol.4, nn 4, pp.1-5.

14. Aleskerova Y., Kovalenko L., Havryliuk V. (2019) Innovative financial criteria for methodological approaches to the assessment of agrarian insurance. Baltic Journal of Economic Studies. 2019. Vol. 5, No. 4. S. 34-41.

15. Todosiychuk V. (2019) Public administration of anti-inflation policy in the system of monetary regulation of economy. *Znanstvena misel journal*. The journal is registered and published in Slovenia. - 2019. - Vol. 2, № 34. - S. 44-52.

16. Todosiychuk V., Fedoryshyna L. (2019) Analiz controlling financial risks of enterprise. *Polish journal of science*. № 21, Vol. 2. - P. 30-42.

17. Todosiychuk V. (2019) Public administration of anti-inflation policy in the system of monetary regulation of economy. *Znanstvena misel journal*. The journal is registered and published in Slovenia. - 2019. - Vol. 2, № 34. - S. 44-52.

18. Todosiychuk V., Fedoryshyna L. (2019) Analiz controlling financial risks of enterprise. *Polish journal of science*. № 21, Vol. 2. - P. 30-42.

FINANCING ACTIVITIES OF UKRAINIAN ENTERPRISES THROUGH THE LEASING MECHANISM

Yurchuk N.

*Vinnitsia National Agrarian University
candidate of Economic Sciences,*

associate professor of the department of computer science and economic cybernetics

Kiporenko S.

Vinnitsia National Agrarian University

assistant of the department of computer science and economic cybernetics

Abstract

At present, Ukrainian enterprises are experiencing a lack of their own resources to expand production, update the logistics base and use the latest technologies. Too high cost of bank credit resources, poor financial status and insufficient level of creditworthiness of national enterprises have necessitated the introduction of effective and affordable ways of crediting for renewal of fixed assets and development of production, the most common form of which is leasing.

Corporate lending through leasing operations is usually referred to as a non-banking type of credit, but at the same time, leasing has become a strong part of the banking business. Banks have become the innovators of leasing services, have played a leading role in the process of forming leasing relations in Ukraine and are the leaders of the Ukrainian leasing market in terms of leasing operations and leasing portfolio.

The article covers the concept of leasing, outlines the main conceptual apparatus of the theory and practice of leasing. The main classification features of leasing forms are considered. According to the Law of Ukraine "On Financial Leasing", entities and objects of leasing transactions are separated. The analysis of the main trends in the development of the current state of the leasing services market in Ukraine, the dynamics of the number of leasing providers in Ukraine, the dynamics of the number and cost of financial leasing contracts, the distribution of the value of concluded contracts by industry, as well as the distribution of sources of financing leasing operations in Ukraine.

The main advantages and problems of carrying out leasing operations are determined, and it is concluded that the use of leasing lending to Ukrainian enterprises has more advantages than disadvantages. It has been established that the legal and regulatory provisions governing leasing operations and leasing lending require updating and improvement, and on this basis recommendations for state measures have been provided, which will ultimately improve the economic efficiency of enterprises and their competitiveness.

It is proved that in the conditions of unstable economic environment, leasing is a promising source of financing for enterprises.

Keywords: leasing, leasing lending, financial leasing, leasing operations, leasing lessor, leasing lessee.

Problem statement. In the conditions of instability of the world economy, most modern enterprises are experiencing a lack of their own resources, choosing a source of financing is difficult because international economic activity is decreasing, the problem of limited liquidity is increasing, credit and banking institutions are increasing the requirements for potential borrowers, etc.

In the period of rapid change of the environment, rapid development of information technologies, high degree of competition, successful activity of the business sector is impossible without constant introduction of innovative developments, modernization of technologies, updating of material and technical base. These progressive changes can only be implemented through active investment activities. However, the limited financial resources of enterprises, the inappropriateness

of attracting credit facilities due to their high interest rates, the insufficient level of development of the loan capital market, the imperfection of legislation in the sphere of attracting foreign investments hinder innovative processes in Ukraine. A rational solution to this problem is to activate leasing operations. But the development of leasing operations is also constrained by the complexity of the leasing business, which is influenced by a number of factors: planning and marketing, financing schemes, pricing, risks of operating leasing companies, the nature of interaction with business partners and clients, etc., which affects the activity of leasing activities in Ukraine [6].

Sources of financing of the enterprise are divided into internal (equity) and external (borrowed and raised capital). Internal financing involves the use of own

No 46 (2020)

P.8

The scientific heritage

(Budapest, Hungary)

The journal is registered and published in Hungary.

The journal publishes scientific studies, reports and reports about achievements in different scientific fields. Journal is published in English, Hungarian, Polish, Russian, Ukrainian, German and French.

Articles are accepted each month. Frequency: 12 issues per year.

Format - A4

ISSN 9215 — 0365

All articles are reviewed

Free access to the electronic version of journal

Edition of journal does not carry responsibility for the materials published in a journal. Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws

Chief editor: Biro Krisztian

Managing editor: Khavash Bernat

- Gridchina Olga - Ph.D., Head of the Department of Industrial Management and Logistics (Moscow, Russian Federation)
- Singula Aleksandra - Professor, Department of Organization and Management at the University of Zagreb (Zagreb, Croatia)
- Bogdanov Dmitrij - Ph.D., candidate of pedagogical sciences, managing the laboratory (Kiev, Ukraine)
- Chukurov Valeriy - Doctor of Biological Sciences, Head of the Department of Biochemistry of the Faculty of Physics, Mathematics and Natural Sciences (Minsk, Republic of Belarus)
- Torok Dezso - Doctor of Chemistry, professor, Head of the Department of Organic Chemistry (Budapest, Hungary)
- Filipiak Pawel - doctor of political sciences, pro-rector on a management by a property complex and to the public relations (Gdansk, Poland)
- Flater Karl - Doctor of legal sciences, managing the department of theory and history of the state and legal (Koln, Germany)
- Yakushev Vasilij - Candidate of engineering sciences, associate professor of department of higher mathematics (Moscow, Russian Federation)
- Bence Orban - Doctor of sociological sciences, professor of department of philosophy of religion and religious studies (Miskolc, Hungary)
- Feld Ella - Doctor of historical sciences, managing the department of historical informatics, scientific leader of Center of economic history historical faculty (Dresden, Germany)
- Owczarek Zbigniew - Doctor of philological sciences (Warsaw, Poland)
- Shashkov Oleg - Candidate of economic sciences, associate professor of department (St. Petersburg, Russian Federation)

«The scientific heritage»

Editorial board address: Budapest, Kossuth Lajos utca 84,1204

E-mail: public@tsh-journal.com

Web: www.tsh-journal.com